

Poštnina plačana v gotovini.

27

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

1924

Številka 12.

Gniloba čebelne zalege (Dalje) . . .	181	Število panjev z ozirom na pašne	
Nekaj opazk k našim strokovnim		razmere	188
debatam	183	Opazovalne postaje	190
Minulo čebelarstvo leto	185	Društvene vesti	192
Opazovanje	186	Vesti iz podružnic	194
Čebelar	187	Drobiž	195

Listnica tajništva.

Vsem podružnicam smo odposlali tiškovine za prihodnje leto. Občni zbori podružnic naj se izvršijo, če le mogoče v decembru. Imenike članov s pripadajočo članarino nam pošljite najkasneje do 10. januarja prihodnjega leta. Na naro-

čila brez plačane članarine se v prihodnjem letu ne bo oziralo. Člani naj plačajo članarino v znesku 40 Din pri podružnici. Naročnikom smo pa poslali položnice. Prosimo točnih vplačil, ker drugače ne bo nihče prejemal lista, dokler ni članarina vplačana. Pridobivajte nove člane.

DOMAČI VRT

Praktičen navod, kako ga uredimo, obdelujmo in krasimo.

Priredil M. Humek.

Cena Din 48—, vezano Din 60—.

Kdor hoče obdelovati svoj vrt tako, da mu bo prinašal največ dobička, naj si to knjigo omisli. Preizkušeni nasveti te knjige mu bodo mal izdaték za njo stotero nadomestili. Knjiga je bogato ilustrirana in obsega 69 podob v besedilu in 2 barvni tabeli. — Knjiga se naroča v

Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Baloni s podstavkom

za pitanje iz medišča ali skozi veho za A.-Ž. panje in razne druge sisteme.

Pitanje iz medišča s pomočjo balonov se lahko vrši pozno jeseni ali zgodaj spomladi brez nevarnosti za ropanje. Priporočljivo je zato, ker pridejo čebele najlažje do krme, katero jim postavimo tik nad gnezdo. Cene so sledeče:

balon	Din 8—
zaprti podstavek k balonom . . .	„ 10—
odprti podstavek k balonom . . .	„ 8—

SLOVENSKI ČEBELAR

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Urejuje M. Humek, višji sadjarski nadzornik v Ljubljani, Tobačna ulica šte. 21.

Letnik XXVII.

Ljubljana, dne 1. decembra 1924.

Štev. 12.

Gniloba čebelne zalege.

(Konec.)

Kako zatirajmo gnilobo.

V zadnjem članku je bilo po nazorih dr. Zander-ja pojasnjeno, kako se je varovati čebelne gnilobe in kuge, da se nam ne pritepe v čebelnjak. Ko bi se vsi čebelarji ravnali vsaj v glavnih točkah po dotičnih nasvetih, bi bila gniloba in zlasti čebelna kuga redka prikazen v naših čebelnjakih. Toda, kaj hočemo, ko je in bo še vedno dokaj zanikarnih čebelarjev, ki se ne zmenijo ne za snago, ne za varnostne odredbe, ki se niti toliko ne potrudijo, da bi kugo poznali, ali če jo poznajo, da bi se zavedali, kako nevarnega sovražnika imajo v čebelnjaku. Navadno šušmarijo z zdravljenjem okuženih panjev toliko časa, da zatrosijo bolezen med sosede-čebelarje, z okuženim medom pa zanašajo kugo celo v oddaljene kraje. Ni čuda torej, da se pojavlja ta bolezen zdaj tu zdaj tam tudi v čebelnjakih rednih in uzornih čebelarjev.

Omenjeno je bilo že v prejšnjem članku, da se pri nas običajno pojavlja gniloba čebelne zalege v najhujši obliki kot čebelna kuga. Zdravljenje te bolezni je v panjih z nepremakljivim delom popolnoma izključeno. Pa tudi v modernih panjih s premakljivim satjem nikdar ni zanesljivo in se vobče nikakor

ne izplača. Zlasti pa ni, da bi ga priporočali preprostim čebelarjem, ki nimajo potrebnih pripomočkov in časa, niti niso vajeni na tisto skrajno natančnost, ki je za tozadevna opravila neogibno potrebna. S takimi poizkusi, ako niso izvedeni s strogo natančnostjo in previdnostjo, se bolezen samo raznaša po čebelnjaku in po sosesčini.

Kdor se hoče torej hitro in zanesljivo iznebiti te hude nadloge, mora žrtvovati okužene čebele, ter satje z zalego in medom vred. Vse druge predmete pa, ki so prišli kakorkoli v stik z okuženim panjem, mora pa temeljito razkužiti. To važno in že sto in stokrat po vsem svetu preizkušeno pravilo, naj si vsak čebelar dobro zapomni in v slučaju nesreče upošteva. Skoro ga ni večjega čebelarja, ki bi še ne bil imel čebelne kuge v svojem čebelnjaku, pa še vsak jo je pregnal razmroma hitro in trajno, kdorkoli se je ravnal po tem pravilu. Poznamo pa tudi znamenite čebelarje, ki so se leta in leta borili z boleznijo baš zaradi tega, ker takoj izpočetka niso dovolj temeljito obračunali z njo.

Prva in glavna naša skrb mora biti, da bolezen zasledimo takoj izpočetka. Če se pase v panju že toliko časa, da se škrlup že posuši v celicah in

da ga čebele nosijo iz panja, ali pa da se celo razleze po mnogih panjih, potem seveda je hudo. Toda baš v takih nesrečnih slučajih je pa še bolj važno, da opustimo vsako misel na rešitev okuženih panjev. Čimdalje bi čakali, ugibali in pozikovali z zdravljenjem, tem večjo škodo bi imeli.

Kako se bolezen spozna, je bilo povedano že prej. V panjih s premakljivim delom, zlasti v A.-Ž. panjih, ki jih prevešamo, jo je kaj lahko najti. Ako se pojavi kmalu na pomlad, jo najdemo že pri prevešanju. Čez tri tedne po prevešanju jo zasledimo pa še laže. Najkasneje 24. dan po prevešanju mora biti vse satje (tudi trotovsko) v medišču brez zalege. Ko bi pa našli ta dan ali še kasneje tu in tam kako celico z vdrtim preluknjanim pokrovcem in v njej namesto ličinke sluzasto, smrdečo tvarino, je bolezen tu. Pri kranjičih jo je izpočetka težje dognati. Kadar prihaja iz panja že neprijeten duh po kleju, je bolezen že silno razvita. Dokler pa tega duha ni, pa je panj sumljiv, izrežimo iz gnezda kosce zalege in jih preiščimo. Ako panju odtrgamo dno in satje previdno razmaknemo, se tudi vidi, v koliko je bolezen že napredovala.

Ko opazimo in z gotovostjo dožene bolezen v enem panju, moramo preiskati ves čebelnjak. Tu je treba pa velike previdnosti, da sami ne okužimo zdravih panjev. Zato si vsakokrat, ko končamo preiskavo enega panja, temeljito umijmo roke v vodi, ki smo ji dodali 5 odstotkov Saneolina — to je najnovejše razkuževalno sredstvo, ki ima veliko razkuževalno silo. (Glej konec tega spisa!) Pregledovanje opravimo, če le mogoče, brez orodja, ali pa tudi orodje razkužimo vsakokrat, preden se lotimo drugega panja, prav tako kakor roke.

Kdor bolezeni ne pozna dobro, ali sam sebi ne zaupa, naj naprosi zanesljivega čebelarja, ki je izurjen v tej zadevi, da skupno z njim pregleda čebele. Vsak panj, kjer se je zasledila gniloba

moramo zaznamovati s kredo na vratcih in spredaj na končnici, da se izognemo vsaki pomoti in prenašljenu.

Ko je na ta način revizija čebel končana in so okuženi panji dognani in zaznamovani, naredimo brez vsakega odlašanja načrt, kako bomo bolezen najtemeljiteje zatrli in odpravili iz čebelnjaka. Ravnajmo takole:

Takoj, ko se stemni in so vse čebele doma, zamašimo prav tesno žrela okuženih panjev in od zadaj čebele zažveplajmo. Drugo jutro namažimo brade in končnice zažveplanih panjev z raztopino Seneolina ali s sirovo karbolno kislino, da preprečimo raznašanje bolezni od zunaj. Potem napravimo v bližini čebelnjaka grmado in sežgimo na njej vso vsebino zažveplanih panjev, torej čebele in satnike s satjem, zalego in medom vred. Rešiti skušajmo samo panje — ako so kaj vredni. Kdor ima pa kugo v kranjičih, naj sežge vse skupaj. Komur bi bilo sežiganje nerodno, naj pa izkoplje 60—70 cm globoko, dovolj prostorno jamo in naj hitro pospravi vanjo vse, kar je treba uničiti in zagrebe tako, da ne bo prišlo nikdar več na dan. Vsa ta dela se morajo izvršiti kolikor mogoče hitro in z vso opreznostjo, da čebele iz zdravih panjev ne pridejo v čebelnjak niti do okuženih predmetov zunaj čebelnjaka.

Primeriti bi se utegnilo, da je v okuženem panju precej medu in satja in bi ga radi rešili. To je silno težavno in nevarno delo. Vse tako z medom napolnjeno ali prazno satje bi morali umakniti v kak bolj oddaljen zaprt prostor, kamor nikdar ne bi mogle čebele. Tam bi medeno satje prekuhali in na ta način ločili med od voska. Vobče pa tega nikaikor ne moremo priporočati, zlasti ne za kako malenkost. Ali ni bolje žrtvovati poleg čebel še nekaj medu in satja, pa tudi kak malovreden panj, pa imeti mirno vest in precejšnjo gotovost, da smo se rešili bolezni, nego živeti zaradi

par kg medu v vednem strahu, da se bo lezen zopet pojavi?

Ko smo požgali ali zakopali, kar je bilo treba brezpogojno uničiti, je končan šele prvi del tega žalostnega, pa neizogibno potrebnega posla. Sedaj pride na vrsto razkuževanje vseh tistih predmetov, ki so prišli v kakršenkoli stik z okuženimi čebelami.

Ogenj, oziroma vročina nad 100° Celzija je najboljšo razkuževalno sredstvo, kajti nevidni kužni trosi, ki se drže v neizmernem številu panja, orodja, in raznih drugih predmetov v čebelnjaku, so za vročino najbolj občutljivi. Malovredne predmete, kakor omelca, peresa za ometanje ali kake druge lesene predmete kar sežgimo. Vse kovinsko orodje, ki brez škode prenese nekoliko večjo vročino, nalahko izžarimo v plamenu. Panje najprej dobro izmijmo z močnim lugom (vrela voda s sodo). Ko se posuše, jih temeljito znotraj obžgimo z bencinovo spajalko, kakoršno ima dandanes vsak klepar, in sicer, tako v živo, da vrhnja plast lesa zogljeni in skoro počrni. Zelo natančno moramo obžigati po vseh kotih in oglih, razpokah in v žrelu. Vse druge predmete, ki ne preneso ognja, kuhajmo dalje časa v hudem lugu. Česar pa ne moremo razkužiti ne z ognjem in ne z vrelim lugu, tisto pa temeljito in večkrat operimo s toplo vodo, ki smo ji primešali 10 odstotkov Saneolina. Nazadnje osnažimo z vročim lugu ves čebelnjak, torej stene, panje, kolikor moremo do njih in tla. Še celo obleko, v kateri smo opravljali ta dela, bi morali razkužiti. Še enkrat pa povdarjam, da si moramo zlasti roke skrbno in pogosto umivati v vodi, s 5% Saneolina.

Umevno je, da moramo ostale čebele še dalje časa opazovati, ker ni izključeno, da bi ne bili pri kakem panju boleznih prezrli ali pa še ni bila toliko razvita, da bi jo bili mogli opaziti.

V tolažbo bodi povedano, da se gniloba lahko hitro zatire, ako se opazi

takoj v početku in ako pri zatiranju ravnamo po gorenjem navodilu. Jaz sam sem imel tekom 34 let dvakrat opraviti z gnilobo v svojem čebelnjaku, pa sem se je obakrat rešil hitro in z lahkoto. Dandanes je to pa še vse lažje, ker bolezen bolje poznamo in imamo na izbiro izvrstna razkuževalna sredstva.

Vsakemu čebelarju nujno svetujem, da ima vedno v zalogi steklenico najnovejšega razkuževalnega sredstva Saneolina, o katerem je nedavno izrekel državni higijeniški zavod v Ljubljani sledečo sodbo:

»Preizkušnja baktericidnosti desinfekcijskega sredstva Saneolina kaže, da je Saneolin prav dobro desinfekcijsko sredstvo z veliko baktericidno silo. Je enakovreden, odnosno prekaša mnoga dosedaj znana druga desinfekcijska sredstva.«

To sredstvo je tudi sicer jako potrebno v čebelnjaku, ker rabi kot zaščita zoper čebelni pik. Če si umijemo obraz in roke z 1% raztopino Saneolina, preden se lotimo dela pri čebelah, se nam ni bati pikov. Ako nas pa po nesreči vendarle katera piči, odstranimo najprej žrelo, potem pa namažimo ranico s čistim Saneolinom. Saneolin je tudi izborna sredstvo pri vseh kužnih boleznih domačih živali.

Saneolin se dobi pri tvrdki Chemo-techna v Ljubljani, Glavni trg št. 10.

M. Humek.

Nekaj opazk k našim strokovnim debatam.

S. Kosi. — Celje.

Če nas tudi narava včasih neusmiljeno udari in pahne čebelarje nekaterih pokrajin glede števila panjev za par let nazaj, vendar ni dvoma, da strokovno vidno napredujemo. Sicer pa mora tako biti, kajti na razpolago sta nam samo dva pota, ali napredujemo, ali nazadu-

jemo. Jako žalostno bi bilo, ko bi nazadovali. Viden znak našega napredka so tudi naše strokovne debate v »Slovenskem Čebelarju«, katere razčistijo marsikatero vprašanje.

Napreden čebelar hrepeni po novih idejah, po novih metodah, da bi izboljšal svoje čebelarstvo. In če se mu taka ideja bodisi glede sistema panjev ali načina čebelarjenja po lastni poizkušnji dozdeva dobra, bo svojo izkušnjo tudi priobčil v prid svojim tovarišem, če ni egoist. Potrebne pa so k vsakemu novemu načinu obratovanja le smernice — pravim le samo smernice, kajti natanko predpisovati, kako naj kdo čebelari, ali bolje rečeno, natanko čebelariti po predpisih se pač ne da. Spominjamo se še debate o prevešanju. Tedaj so se nekateri trudili predpisovati, kako se naj preveša. Prevešanje toliko časa ni imelo uspeha, dokler so čebelarji prevešali po predpisih, a ne po lastnih izkušnjah. Danes preveša skoraj vsak drugače, nekateri pa sploh nič. In morebiti imajo vsi prav. Kaj bom predpisoval, kako naj drugi preveša, če pa sam prevešam skoraj vsak panj drugače. Naj v jeseni panje glede moči še tako izenačimo, spomladi gotovo niso več enako močni. Tudi med maticami je razlika in se torej ne razvijajo vsi panji enako hitro. Panj, ki je mesec ali tri tedne pred glavno spomladno pašo dovolj razvit za prevešanje, bom prevesil drugače, nego onega, ki se razvije štirinajst dni pozneje itd.

Večkrat se primeri, da so nekateri panji šele med glavno pašo do dobrega razviti. Tem bom odprl samo medišče, ki je opremljeno s satjem brez zalege, kajti napačno bi bilo tedaj napolniti medišče z zalego, ko je ta prostor potreben čebelarju za odlaganje medu. Tu je torej potrebno, da čebelar vzame namesto knjige ali kakih predpisov v roke svoj razum in dela z njim oziraje se na pašne in vremenske razmere, pa tudi na stanje svojih čebel.

Nič drugače ni s prezimovanjem čebel. Lahko se n. pr. priporoča prezimovanje v medišču na podlagi lastne izkušnje in se tudi podajo neke smernice, motil bi se pa, kdor bi mislil, da se postopanje pri tem vzimovanju da tako natanko predpisovati, da dotični ne bi mogel narediti nobene napake, če ne bi zraven sam nič, ali saj nepravilno mislil. Kako naj n. pr. pišem, kdaj se mora v jeseni gnezdo predjati v medišče, če to sam z ozirom na pašne in druge razmere skoraj vsako leto izvršim ob drugem času.

Prav taka je glede postopanja v notrajnosti panja. Večkrat vzimimo kako šibko družino, druga ali tretjeca, če slučajno takega kje dobimo ali sprejmemo radi mlade in še povrh morda dobre matice. Jasno je, da bomo takega revčka zadelali kolikor mogoče toplo, podložili mu bomo kako lepenko bodisi na rešetko ali pa na spodnje sate ter tudi rešetke ne bomo preveč odmaknili od sprednje stene. Tudi od zadaj ga bomo dobro zapažili, posebno če stoji čebelnjak bolj na prostem in mrzlem kraju. Drugače bomo pa postopali, če vzimimo kakega orjaka, ki morda v prav mrzlih jesenskih dnevih zaseda celo medišče, pa še del plodišča. Tu bi bilo celo napačno, če bi ga ločili s kako lepenko od plodišča. Važna je tudi lega čebelnjaka. Če je topla, solnčna in obrnjena proti jugu, proti severu pa zavarovana, sploh ni treba polagati nobenega ločila med središče in plodišče.

Kdo drugi naj te okolnosti vse ve, če ne dotični čebelar sam?!

Ko sem pred leti bral o Kunču in prezimovanju v medišču, se mi je stvar dozdevala takoj čisto naravna. Saj je naravno, da si čebele izberejo za gnezdo čez zimo v svojem bivališču najvišji dosegljiv prostor. Tak prostor je v visokih stoječih panjih in pa v kakih drevesnih duplih gotovo tudi pod stropom, ne pa spodaj neposredno nad žrelom. Tudi način, kako naj postopam pri tem prezi-

movanju, se mi je dozdeval sam ob sebi umeven.

Ko se je bila bitka za in proti A.-Ž. panju, je panj takorekoč na celi črti zmagal, takisto tudi princip prevešanja, ki je skoraj v tesni zvezi s tem panjem.

Vendar pa s tem ni rečeno, da je ta panj za vse kraje dober.

V krajih, kjer je vobče slaba poletna paša, morebiti s samo redkimi izjemami, jesenska pa še slabša, ali pa sploh nikakšna, se A.-Ž. nikdar ne bo dobro obnesel, prevešanje v njem pa še manj. Ali naj bodo za neuspeke odgovorni tisti, ki so oboje priporočali?

Po mojem mnenju se ne bo nikdar dalo čebelariti s knjigo v roki, kakor to n. pr. delajo nekatere kuharice pri svojem poslu. Pa še tiste večkrat kako jed zasmodijo.

Minulo čebelarstvo leto.

Spisal H. Peternel.

Ni v celjskem, ni v konjiškem okraju ni čebelarja, ki bi hvalil minulo leto, tudi jaz ga ne hvalim.

Po izredno hudi zimi smo pričakovali naglega razvoja rastlinstva spomladi, a tudi pomlad je bila zelo hladna, tako da je bilo mogoče še-le začetkom aprila pregledati panje, a le površno, ker je ob vsakem vremenu začelo ropanje, da je bil en panj le nekoliko časa odprt. Sosed čebelar je opazil isto, ter me vprašal, kaj to pomeni. Dejal sem mu, da letos ne teče nektar, radi tega stikajo čebele tako rade po drugih panjih, dostavl sem svojo sodbo o letini: kakor začne paša, tako jenja, čebele bodo tudi v jeseni suhe. Že slavni čebelar Berlepš je pravil: ni odvisno od solnčnih dni, je-li čebelna letina dobra ali ne, so pač zagonetke, ki jih ne znamo še rešiti: solnce sije po dnevu, noči so tople, ni vetrov in vendar ni najmanjšega donosa. So pa zopet letine, ko je precej hladno in vetrovno, in vendar se polnijo panji neverjetno naglo. Kar čebelarim, sem opazil, da ni nikdar kaj prida letina, ako zapazim

spomladi nagnenje k ropanju, kar je dokaz, da čebele zunaj dobijo malo ali nič; kakor spomladi, je tudi poleti in v jeseni.

V minulem letu je še neugodno vreme pomagalo slabšati letino. Družine so se razvile dobro do konca aprila, kjer je čebelar količkaj pomagal, in že so vsi mislili, da bo majnik popravil, kar je pokvaril april. A ni bilo tako: kdor je prevešal začetkom majnika, je našel sredi meseca mnogo plodišč zapuščenih, matice so postale vitke, ker so jih čebele preslabo krmile in se potegnile skozi rešetke v medišče. To je vedno nevaren pojav, ker se lahko pokaže na zapuščenih, zaleženih statnikih plodišča — gniloba čebelne zalege. Starejši čebelarji smo prevešali sredi majnika, prvič zato, ker je to naša navada, drugič pa, ker nismo verovali v letino in smo postali nemarni. Do konca majnika je bilo čim manj medu v panjih, še-le v rožniku, ko je bilo vse v cvetju, so postajali panji bolj medeni, našlo se je tu pa tam kako medišče nabito polno medu. Koncem meseca rožnika je bil pravi trenutek za odjemanje medu, kdor je takrat previdno odjemal, približno polovico medenih satnikov iz medišč, je prav napravil, z drugo polovico zaloge so čebele izhajale in si večinoma nabralé še za zimo. Meseca julij in avgust sta dajala komaj za sproti, september pa samo prve dni nekoliko, kjer je bila ajda vsejana in nepoškodovana od toče.

Ker so čebele nabrale premalo na cvetju, so jeseni silile trumoma k prešnicam, kjer se je napravljalo sadno in pravo vino, našle so pa tam mesto zimске zaloge — smrt. Ne pomaga noben pouk, ljudje smatrajo čebele za velike škodljivce sadja in grozdja.

Tako smo zlasti v vinorodnih krajih vzimali le šibke družine s komaj zadostnimi zimskimi zalogami. Jesensko pitanje je bil pravi križ, ker se je povsod pojavljalo ropanje. Žal, da se je letos izpolnilo, kar sem slutil že spomladi: »kakršen je bil začetek, tak je bil konec.«

Opazovanje.

Fr. D. Jug.

V nekem svojem članku sem trdil, da je v medišču, ako prezimujejo čebele v njem, višja in bolj enakomerna toplota nego pa v plodišču. Nekdo me je zbadljivo vprašal, če sem jo meril. Izposodil sem si zato od svojih znancev več primernih toplomerov in začel zadevo praktično opazovati.

Prvi poskus sem napravil dne 20. in 21. oktobra. Za poskusnjo sem določil dva panja in sicer A.-Ž. panj št. 12, ki stoji ob kraju druge vrste v skladu in pa še en panj, ki nima medišča ter so čebele v plodišču, kakor navadno v A.-Ž. panju. Dne 20. oktobra sem vložil v panj št. 12, v katerem prezimujejo čebele v medišču, med sate v sredi gnezda toplomer, na to sem okence zaprl in ga nekoliko zadelal s papirjem. Spodaj v plodišču med prazne sate sem pa postavil drugi toplomer in panj zaprl. Tretji toplomer sem obesil v panj, v katerem so čebele vzimljene v plodišču in sicer med sate v sredi gnezda. Ta panj sem tudi nekoliko zadelal za okencem s papirjem. Drugi dan okoli 8. ure zjutraj sem šel opazovat kako toplomeri kažejo. Zunaj na prostem je kazal 6°C toplote, v čebelnjaku pa 10°C . V panju, ki prezimuje v plodišču, 20°C , v panju št. 12 v medišču 26°C , spodaj v plodišču pod rešetko med praznimi sati pa 18°C .

Drugo opazovanje sem izvršil dne 3. in 4. novembra. Zunaj na prostem je kazal toplomer 0, v čebelnjaku pa 6°C . V panju, ki prezimuje v plodišču, 16°C , v panju št. 12 v medišču sredi gnezda 22°C , od spodaj v plodišču med praznimi sati pa 15°C .

Tretje in zadnje opazovanje sem izvršil dne 14. novembra ob priliki odevanja panjev od zadaj med vratci in okenci. Nastal je bil tiste dni precej občuten in suh mraz. Čebele so v panjih popolnoma vtihnile. Začele so se za nje zimske počitnice, a pri izvrševanju zadnjega le-

tošnjega opravila pri čebelah sem se pa le še enkrat hotel prepričati kakšna toplota je pozimi v panjih. Dne 14. novembra je kazal toplomer zunaj na prostem 5°C pod ničlo, v čebelnjaku 2°C nad ničlo, v panju, v katerem čebele prezimujejo v plodišču, je bilo sredi gnezda 14°C , na dnu panja pa 10°C . V panju št. 12 v medišču sredi gnezda 17°C , v plodišču med praznimi sati pa 11°C .

Pri panju št. 6, ki stoji pod panjem št. 12, sem pa opazoval toplino na drug način tako, da sem vložil toplomer zadaj med mrežo in sati, da lahko vidim živo srebro kar skozi mrežo. Okence sem imel zadelano s papirjem. Ta toplomer je pa kazal dne 22. oktobra 21°C , dne 4. novembra 15°C , dne 14. novembra pa 11°C . Pri tem opazovanju sem prišel do prepričanja, da imajo čebele v sredi gnezda med sati 4 do 5 stopinj več toplote nego ob krajih gnezda. Ta toplomer sem pustil za okencem, da ga bom lahko opazoval še nadalje. Ker so panji od sedaj naprej tudi od zadaj za okenci dobro zapazeni in odeti in jih čez zimo nič več ne odpiram, čebele pa stalno mirujejo, ostane tudi v notranjosti čebelnega gnezda stalna toplota, ki se kljub zunanemu pritisku mraza ne bo mogla kaj znižati. Ako so panji dobri in pravilno odeti, se lahko računa, da je v pravilno vrejenem plodišču A.-Ž. panja v dobi zimskega počitka 12 do 14 stop. C, v medišču pa 14 do 16°C . Razlika je tudi ta, da je toplota v medišču bolj stalna nego v plodišču, ker skozi odprto žrelo bolj ali manj vplivajo zunanje vremenske izpremembe. Sicer čebele same skrbijo za zadostno toploto v svojem bivališču, ako bi jim je zaradi slabe odeje primanjkovalo, vendar le do neke meje. Kolikor udobnejše stanovanje jim oskrbi čebelar, toliko lepše čebele prezimijo. Ako pa kaka stvar ni v redu, bodisi, da je v panju prepih, ali pomanjkanje hrane in vode, ali da se zaradi kakga drugega vzroka v zimskem počitku

razburjajo, toplota v panju poskoči nad normalo, in od tod v hudi zimi v panju vlaga in mokrota, vrhu tega pa lahko še griža, katere nas Bog varuj.

Čebélar.

J. Armič. — Radeče p. Z. m.

Čebélar ali čebelojed — *merops apiaster* L. (Bienenfresser, Heuvogel, Kardinal, Goldstar, Meeres-schwalbe itd.) je ena izmed najkrasnejših evropskih ptic. Velikosti je drozgove, samo daljši rep in peroti ima ter 3—4 cm dolg, črn, zelo koničast, malo zakravljen kljun. Z razprostrtimi peroti meri 37 do 43 cm, od čela do konca repa je pa 21 do 24 cm dolg.

Barve je na prsih in čelu, v perotih in repu jasno zelenomodre, grlo je svetlo rumeno ter temno obrobljeno; po hrbtu je rdečkasto rujave barve, ki prehaja proti repu v svetlejšo rumeno in zelenkasto modro. Noge so rdečkasto rujave ali temno rdečkasto sive z dolgimi prsti, ki so oboroženi z velikimi, močno ukrivljenimi krempljci. Oko ni veliko, a lepe, jasno rdečkaste barve. Neumann pripoveduje v svojem prirodoopisju ptic Srednje Evrope, da je izreden prizor opazovati te ptice v solnčnem svitu, ker ima njihovo perje poseben jasen, lasurnomoder, zlatozelen sijaj, ki spominja precej na vodomčeve barve.

Čebélar živi v toplejšem in vročem pasu ter je selilec, ki se pojavi na severu celo do Finske. Gnezdi pa v Zapadni Aziji, Severni Afriki, koder se seli celo do Kaplandije. Navaden gost je tudi na otočjih Atlantskega oceana (Kanarskih otokih, Madeiri itd.) V Evropi je reden letni gost na vseh otokih Sredozemskega morja, na Apeninskem in Pirinejskem polotoku, v Franciji — priklati se celo do Belgije. Na Balkanskem polotoku je znan v Grški, Bolgarski, Črni gori, Hercegovini, Dalmaciji in v Istri, kjer je pri Piranu ob reki Dragonji že gnezdil. Po-

javi se je že na Moravskem, Češkem, v Nemčiji do Lapplandije. V Južni Rusiji je znan kot najpoznejši selilec, ki prihaja koncem maja in odhaja koncem avgusta. Pogosto se pojavi v družbi z lastovkami po 40 do 50 skupaj. Njegov pollet je plavajoč in lastovičjem podoben. Glasi se: krüi, krüi ali: grü, krü, krü.

Čebélar.

Narisal Jos. Armič, naduč. v Radečah pri Zidanem mostu.

Silno požrešen je in pravi žuškojed. Najbolje mu diše čebele, če jih pa ni, lovi in žre razne žuške: muhe, hrošče, metulje, kobilice i. dr. ter je v obče koristna ptica; le čebelarjem napravi ogromno škodo, zlasti, če se pojavi v večjem številu. Posedajoč po drevju okoli čebelnjakov ali krožec in plavajoč — podobno lastovkam — nad njimi, spretno lovi in žre čebele.

Gnezdi ob vodah, koder si na bregovih izkoplje s kljunom in krempelji male rove tako velike, kakor zahteva velikost njegovega trupla. Koncem junija mladici že poletavajo s starimi. Iz gnezda vzete so vzgojili že in prehranili z močnejšimi ličinkami, mravljinčnimi bumbami in drugimi žuželkami.

Čebelarjevo meso je užitno in ga kot posebno slaščico cenijo oni požeruhi v južnih krajih, ki love in žro celo naše lastovke. Naši čebelarji lahko Boga hvalijo, da ne zahaja ta selilka v naše kraje, ampak se pojavi pri nas le kot prav redek gost.

9. majnika letošnjega leta se je zaletelo sedmero teh ptic v vas Vrhovo pri Radečah ob Savi. Dva dni so posedale in poletavale okrog čebelnjaka g. Munih, kateremu so se jele zdeti sumljive, da je eno ustrelil in mi jo prinesel. Poslal sem ptico g. F. Schulz-u, da jo je nagatil. Ta gospod mi je sporočil, da je poslani eksemplar samica čebelarjeva, ki se pri nas zelo redko nahaja. V želodcu je imela samo ostanke čebel.

V ljubljanskem muzeju se nahajajo samo štiri take, v raznih krajih na Dolenjskem (Žuženberg, Stična itd.), v teku par desetletij ustreljene ptice.

Ta muzej pa hrani tudi sliko dveh takih ptic z napisom: »Der gleichen Fremde Vögelein grosse schar setzten sich umb Leybach nider 1. maj 1710 Jahr.* Napravili so čebelarji takratnim čebelarjem tako občutno škodo, da so ta pojav ovekovečili s to sliko.

Tudi letošnje čebelarje, ki so se priklatali v omenjeni kraj, je gotovo opazil še kak drug čebelar, pri katerem so se tudi zglasili. Vsi oni, ki so take ptice letos opazili, se vljudno prosijo, da sporoče na kratko po dopisnici gosp. uredniku našega lista n. pr.: dan pojava, koliko časa so bivali v kraju itd., da se bo

dalo dognati, v kateri smeri so potovali ti, za čebelarje tako škodljivi klateži.

Pa tudi v prihodnje naj opazujejo čebelarji in sporoče vsak pojav takih ptic na isti naslov.

Če bi pa kdo kako tako ptico ujel ali ustrelil, naj jo pa pošlje takoj tudi gospodu uredniku »Slov. Čebelarja«. Stroški za pošiljatev se mu bodo gotovo radevolje povrnili. Gospod urednik bo pa tako priazen, da bo te podatke v listu sproti objavljaj, kar bo zanimalo marsikoga, zlasti pa zasledovalce tega, sicer redkega, a hudega sovražnika naših marljivih čebelic.

Število panjev z ozirom na pašne razmere.

Iv. Jurančič. — Andrenci.

Čebelarstvo se je v zadnjih desetletjih izdatno razširilo, vendar se ni še bati, da bi bila Slovenija s čebelami prenapolnjena. Nasprotno! Mnogo krajev je še, kjer bi bilo želeti več čebel, ne le da se sicer izgubljeni zakladi: med in vosek, iz narave dvignejo, ampak tudi zato, ker so čebele za rodovitost premnogih sadežev neobhodno potrebne. V manjših okoliših in v posameznih slučajih pa se vsekako lahko pripeti, da se namnoži več čebel, nego jih more redno in normalno izhajati, zlasti kjer se čebele privražajo v pašo. Enak slučaj se je zadnjič obravnaval na občnem zboru Čebelarskega društva v Ljubljani, ker so baje čebelarji iz raznih, celo oddaljenih krajev nakopičili ob ajdovi paši na Ljubljanskem polju toliko čebel, da tuji niso dosegli nič, domačim so pa pokvarili še tisti borni uspeh, kar se ga je bilo nadejati pri letošnjih slabih vremenskih razmerah. In končni uspeh je bil: splošna roparija vse križem, donosa pa malo ali nič.

Ta slučaj me je napotil k temu spisu, v katerem hočem podati svojo tozadevno izkušnjo. Okoliš mojega doma se ne more prištevati k najboljšim krajem za čebele. Zastopane so pač vse kulturne vr-

* Teh tujih ptičkov velika četa (jata) je posedla okrog Ljubljane 1. majnika 1710. leta.

ste, ali travnikov v bližini ni veliko in so bolj slabi; gozdov je obilno, a večinoma mladi, ki čebelam ne dajo veliko. Vse skupaj pa tvori sicer bolj skromno, pa nepretrgano pašo. Glavna paša je edino ajdova, spomladni donos porabijo čebele večinoma za lastni razvoj; le redka so leta, ko se dobi kaj pomladnega medu. Pripomnim še, da 2—3 km daleč v celi okolici ni nikjer drugih čebel.

Kljub opisanim skromnim pašnim razmeram je šlo čebelarjenje od začetka še dosti po sreči; dosegel sem nekako v 10 letih 100 panjev in nekaj črez. Ali dalje naprej ni šlo več gladko. Nekaj ur predpoldnem so čebele pridno izletavale in tudi prinašale, potem pa so se pri vseh žrelih napadale, trgale in mikastile, pod bradami na zemlji je bilo posejano z mrtvicami. Ko sem pogledal okoli po tratah in travnikih, na vsakem cvetu je bila čebela, a druga je že čakala in ko je prva odletela, je ta našla cvet — izprazen. Tako je šlo ves poletni čas do ajde. Spoznal sem iz tega, da je za ta moj okoliš 100 panjev čebel preveč. Za prihodnje leto sem število panjev skrčil na 80; zdaj je bilo nekoliko bolje, vendar so se od časa do časa napadale in bilo je še vedno nekaj mrtvih pred čebelnjaki. Pozneje sem skrčil število na 50 in zdaj je prenehalo vse napadanje. Pri 35 plemenjakih čez zimo, ki jih spomladi pomnožim na 50, sem ostal do danes.

Ta izkušnja me je nadalje tudi poučila, da paša v večji daljavi čebelam malo izda. V odprtem svetu, t. j. na ravnini izda paša še do 3 km. Ako pa je svet omejen z nizkimi griči ali gozdovi, pa že nad 2 km polet malo zaleže. Tukaj imamo n. pr. 2 km od tod prvovrstne, bujne travnike, a se tamošnja paša ob najlepšem cvetu pri meni komaj čuti, ker je vmes hrib.

Navedeno dejstvo dovolj jasno kaže, da ne velja kjersibodi nagromaditi cele stotine panjev na pretesnem stališču ali celo v enem čebelnjaku. Isto velja tudi najbrž za Ljubljansko polje; saj se je

na obč. zboru naravnost priznalo, da je tukaj paše komaj za čebele domačih ljubljanskih čebelarjev, nikar da bi še drugi pripeljali tje vsak kar po 200—300 panjev. Tukaj bi bilo priporočati, da čebelarji sploh, zlasti pa oni, ki vozijo čebele v pašo, pomislijo, da ima vsaka reč svojo mejo in mero! V srednje rodovitnih krajih zadostuje na stalnem mestu 50 panjev v okolišu 2 km, na paši pa za isti okoliš k večjemu dvakratno število. Tukaj seveda mislim panje s premakljivim delom, ki imajo 4—5 krat toliko čebel, kakor »kranjič« ali »slamnat koš«, zato zahtevajo tudi toliko obsežnejši delokrog oziroma ozemlje.

V tem oziru se opaža ponekod v Sloveniji neka prevelika gorečnost, nekako pretirano hrepenenje po »napredku«, ki pa se suče v glavnem le okoli častihlepja, ali dobičkaželjnosti, ali — obojega. Ako je bilo nekdanj v enem čebelnjaku 100 panjev starega kova, hoče biti danes toliko panjev današnjega sistema. Marsikdo hoče imeti veliko panjev, da bi bil slaven. Toda, dragi čebelarji! »Svaka sila do vremena!« Kjer je nekdanj uspevalo 100 čebelnih družin v starih panjih, moremo danes dobro vzdrževati največ 20—25 panjev A.-Ž. ali enakega sistema, ako se hočemo izogniti tistemu »večnemu krmljenju« od rane pomladi do pozne jeseni. Marsikomu bi bilo priporočati polovico manj a bolj oskrbljenih čebel, po tem pa za to več zadovoljnosti, prave ljubezni do stroke in čebelarškega idealizma.

Slávni mojster pretéklega stoletja dr. Dzierzon je čebelaril večjidel z nad 400 panji, pa ne v enem čebelnjaku, temveč porazdelil jih je na 8—10 stališč v okolišu 10 km premera.

Čebelarjem, zlasti onim, ki prevažajo čebele na pašo, bi bilo potrebno mnogo več čebelarske plemenitosti: obzirnosti, strpnosti, ljubezni, poštenosti, kolegijalnosti, socialnosti in kakor se že imenujejo vse te blage lastnosti,

katere podedujejo od čebel, ako jih ne-
gujemo s pravim strokovnim čutom in
ljubeznijo. Že v lastnem interesu bi mo-
ral vsakdo pomisliti, da prevažanje stane
mnogo denarja, truda, časa, ter je v
zvezi z nevarnostmi, nezgodami itd. Zato
bi moral tembolj računati, da si zagotovi
uspeh, kar je pa le mogoče, ako se čebele
na pašišču razpostavijo v primerni raz-
dalji. Izobražen, pošten čebelar ne bo
svojih čebel postavil preblizu drugega
čebelnjaka, že zaradi tega ne, da se iz-
ogne ropanja; on ve, da tudi lastnik ro-
parja trpi škodo. Čebele roparice z »ukra-
denim blagom« ne ravnaajo tako štedlji-
vo, kakor sicer v normalnem stanju, am-
pak ravno tako potratno, kakor tatovi v
človeški obliki. Tat ni nikdar obogatel:
»Lahko dobljeno, lahko izgubljeno.« V
obče je tudi znano, da se ropajoče čebele
ne branijo, zato jih domače pri ropanem
panju lahko koljejo in morijo; ropar se
po tem takem sam pri svojem nepošte-
nem poslu uniči in v kratkem je iz nje-
ga — slabič brez medu in brez čebel, ka-
kor pri ljudeh: »Mlad tat, star berač,«
ali obratno.

Največ nesporazumljenja med čebel-
larji se nedvomno pojavlja na pašiščih.
Ko bi pa posnemali zgoraj navedene le-
pe, blage lastnosti, ki jih ima čebela v
tako obilni meri, pa bi bila tudi med
čebelarji ljubezen, mir in složnost, kakor
v čebelni družini.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič. — Ljubljana.

V oktobru 1924 smo opazovali lep
prehod čebel od poletnega delovanja k
zimskemu počitku. Živahnost čebel je
vedno bolj pojemala ter prehajala v zim-
ski mir.

Medunosne rastline so popolnoma
preminule in naše varovanke so v za-
četku meseca iskale primerne nadome-
stila. Iz Cezanjevcev poročajo, da so ga
tam našle pri sadjarjih, ki so izdelovali

mošt. Navalile so na posodo in stroje v
takih množinah, da je bilo delo v odpr-
tih prostorih podnevi nemogoče. Na pro-
stem ležeče tropine in posodo so popol-
noma izsrkale in posušile. — Po vrtovih
so dobile na resedi, astrah in drugih je-
senskih cvetlicah še nekaj cvetnega pra-
hu. Nabirale so ga posebno čebele iz pa-
njev z mladimi maticami.

Toplina zraka je postajala polago-
ma hladnejša, vendar do splošne slane ni
prišlo. Dopoldne večinoma megleno, po-
poldne jasno in mirno vreme je bilo zelo
primerno za zimsko pitanje. V to svrhu
se je uporabljal med in tudi sladkor, ki
mu je padla v tem času cena od 21 na
13 Din. Iz Tuhinja, Sv. Gregorija in
Vržeja so došla poročila, da je nastalo
ropanje, v dveh krajih vsled pitanja z
medom. Ropanje ni imelo znatnih posledic.

Gos. poročevalec iz Tuhinja javlja,
da imajo ondotni čebelarji za zimo sla-
bo pripravljene čebele. Če mislijo, da se
pozimi lažje krmi ali da bodo prihodnje
leto že januarja ali februarja cvetele in
medile rastline, se zelo motijo. Kdor pa
noče v slabih letih ničesar žrtvovati za
čebele, stori boljše, da čebelarstvo opusti.

Upad teže je bil normalen in je zna-
šal povprečno 90 dkg. V Vržeju so imeli
celo donos. Dosegel ga je opazovalni
panj tako, da je olajšal slabejšo družino.

V oktobru so imeli čebelarji dovolj
ugodnih prilik, da so storili in pripravili
vse potrebno za slučaj, da nastopi huda
zima.

Žnideršičeva knjiga. Vse društvene
člane in tudi druge čebelarje opozarjamo
na današnjo prilogo o Žnideršičevi knji-
gi »**Moj panj**«, ki bo izšla kmalu po no-
vem letu. Upamo, da ne bo čebelarja v
Sloveniji, ki bi te knjige ne naročil. Po-
sebne ugodnosti imajo naročniki do no-
vega leta. Knjiga bo izšla v samozaložbi
in bo zaradi tega precej cenejša nego bi
bila v knjigarniški založbi.

Mesečni pregled za oktober 1924.

K r a j (z morsko višino)	Označba opazovanega panja	P a n j e n a t e ž i						Toplina zraka				Dni je bilo														
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih dkg	največ pridobil	najvišja	najnižja	srednja mesečna sečna	izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih								
		mesečni tretjini dkg																								
		1.	2.	3.	1.	2.	3.																			
						po-rabil			dne		C°															
									dkg																	
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	35	25	—	60	—	—	—	—	20	+ 10·3	2	+ 2	8	—	7	15	9	5			
Vič pri Ljubljani (298 m) . .	A.-Ž.	—	—	—	50	40	20	—	110	—	—	—	—	19	+ 10·3	3	+ 3	8	—	12	3	16	4			
Moste pri Ljubljani (298 m) .	A.-Ž.	—	—	—	80	40	50	—	170	—	—	—	—	—	+ 11·4	4	+ 4	8	—	9	11	11	10			
Tacen pod Šmarn. goro (314 m)	A.-Ž.	—	—	—	140	25	35	—	200	—	—	—	—	20	+ 11·8	2	+ 2	8	—	7	6	10	5			
Krtina pri Dobu (305 m) . .	A.-Ž.	—	—	—	30	40	15	—	85	—	—	—	—	24	+ 9	2	+ 2	10	—	8	12	11	4			
Zg. Tuhinj (568 m)	A.-Ž.	—	—	—	40	10	40	—	90	—	—	—	—	?	+ 8	2	+ 2	6	—	7	2	16	18			
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	—	—	—	30	15	25	—	70	—	—	—	—	21	+ 11·4	3	+ 3	6	—	10	4	17	16			
Javorje (700 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	—	—	—	40	35	30	—	105	—	—	—	—	12	+ 11	3	+ 3	5	—	13	7	11	4			
Gor. Logatec (486 m)	Amerikaneec	—	—	—	—	50	30	—	80	—	—	—	—	20	+ 9·5	3	+ 3	8	—	12	4	15	18			
Cerknica (460 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	70	10	—	80	—	—	—	—	27	+ 10·2	3	+ 3	6	—	6	13	14	9			
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	—	—	—	20	24	18	—	62	—	—	—	—	5	+ 10	3	+ 3	7	—	5	6	20	21			
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	—	—	—	30	15	15	—	60	—	—	—	—	22	+ 8·9	1	+ 1	5	—	18	9	4	24			
Žuženberk	A.-Ž.	—	—	—	25	25	15	—	65	—	—	—	—	12	+ 11	3	+ 3	9	—	7	11	13	8			
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	—	—	—	20	10	10	—	40	—	—	—	—	20	+ 11·7	2	+ 2	10	—	8	7	16	—			
Rožni dol p. Semiču (376 m)	A.-Ž.	—	—	—	50	20	10	—	80	—	—	—	—	17	+ 10·5	2	+ 2	3	—	9	20	2	7			
Hrastnik (250 m)	Gerstung	—	—	—	52	13	27	—	92	—	—	—	—	19	+ 12·1	2	+ 2	6	—	7	21	3	24			
Sv. Peter p. Mariboru (210 m)	Gerstung	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
Orehova vas p. Mariboru . .	A.-Ž.	—	—	—	40	30	20	—	90	—	—	—	—	25	+ 10·6	1	+ 1	5	—	9	7	15	7			
Sp. Ložnica p. Žalcu (252 m)	A.-Ž.	—	—	—	50	30	45	—	125	—	—	—	—	15	+ 6·7	1	+ 1	6	—	5	13	13	28			
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)	Sträuli	—	—	—	20	20	20	—	60	—	—	—	—	13	+ 11·6	4	+ 4	7	—	7	6	13	1			
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	dunajski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	+ 9·5	3	+ 3	3	—	5	15	11	23			
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	—	5	15	90	25	80	—	175	—	—	—	—	27	+ 10·5	1	+ 1	2	—	11	7	13	19			
Cezanjovci (182 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	+ 11·3	2	+ 2	4	—	7	19	5	24			

DRUŠTVENE VESTI

Predavanja.

7. decembra: Planina pri Rakeku: tema: Čebelarjeva opravila pomladi. Čas in kraj javi podružnica. — 8. decembra: Spod. Hrušica pri Ljubljani: tema: Razvoj čebelne družine, krmljenje čebel. Popoldne ob 3. uri v ljudski šoli. — 14. decembra: Zagorje ob Savi: tema: Čebelarjenje v A.-Ž. Ob 13. uri pri g. Ašiču na Lokah. — 21. decembra: Cirknica pri Rakeku: tema: Rentabilnost čebelarstva. Ob 11. uri dopoldne pri gospodu Sajovicu v Cerknici. — 26. decembra: Dolsko: tema: Moderno čebelarstvo. Ob 3. uri popoldne v društvenem domu pri Sv. Heleni. — 27. decembra: Kamnik: tema: Med, iz česa sestoji, kako ga obdelujemo in pripravimo za trg. Ob pol 10. uri dopoldne v Kamniškem domu. — 28. decembra: Tacen: tema: Prevešanje, rojenje in prevažanje čebel v pašo. Ob 1. uri popoldne pri gospodu Ivanu Snoj v Tacnu. — 1. januarja: Dó m ž a l e: tema: Pomladanska opravila. Ob 9. uri dopoldne v občinski pisarni. — 5. januarja: Š k o f j a L o k a: tema: Razvoj plodišča. Ob 10. uri dopoldne v društvenem domu. — 6. januarja: Predole: tema: Važnost vzgoje matice v malem čebelarstvu. Ob 3. uri popoldne pri g. Kastelicu v Predolah.

I. seja širšega odbora dne 13. novembra 1924.

Navzoči gospodje: prošt Kalan, Humek, Mesar, Močnik, Vokač, Šmajdek, Babnik, Ivo Verbič, Okorn, prof. Verbič. Opravičil se je g. Peterlin. Odstotni gg. Strgar, Černež, Jurančič.

G. predsednik otvori sejo, pozdravi vse navzoče in konstatira sklepčnost.

Dnevni red:

1. Volitev tajnika in blagajnika. Tajnikom se izvoli g. Jože Okorn, blagajnikom, ravnatelj g. Mesar.

2. »Slov. Čebelar«. — Tajnik poroča, da odpošlje v drugi polovici novembra vsem podružnicam tiskovine kakor tudi okrožnico z navodili za delovanje podružnic. Prva številka prihodnjega leta se pošlje vsem starim naročnikom, nadaljne številke se pošiljajo pa samo onim članom, ki so list naročili in plačali. Nalog za prvo štev. se določi na 3000 izvodov. Da se list razširi, se sklone opozoriti nanj čebelarje nečlane v »Domo-ljubu«, »Kmetovalcu« in »Slov. Gospodarju«. Agitacija za list naj se poleg tega izvede tudi potom organizacije. Podružnice naj javijo imena čebelarjev, ki še niso člani, da se jim pošlje 1. štev. na ogled. Pa tudi posamezni člani naj agitirajo za list, tako, da bomo v številu članov narasli, ker le, ako se zviša število naročnikov, je možno list izdajati v isti obliki in boljši opremi. Za koroške čebelarje se določi članarina na 45.000 aK, katere naj plačajo potom čekovnega urada na Dunaju. Položnice bodo priložene 12. odnosno 1. štev. »Čebelarja«. Tajnik naj preskrbi pogoje tiskarn, pod katerimi bi bile pripravljene prevzeti list v tisk. — Dosedanji urednik izjavi, da je zaradi bolehnosti prisiljen s koncem t. l. odložiti uredništvo. Načelstvu se naroči, da poišče drugega urednika.

3. Blagovni oddelek. — Vodja blagovnega oddelka poroča o prometu v tek. letu. V sezoni je bilo prometa veliko, dočim je sedaj skoro popolna stagnacija. Naročilo se je 50 točil, A.-Ž. panji so še na skladišču. Kozarci za med so skoraj popolnoma pošli. G. vodji se naroči, da preskrbi oferte za kozarce i. s. po 1 kg ter manjše v obliki navadnih kozarcev. Načrti za etikete naj se preskrbijo in sicer naj se naprosi g. Dragotina Humeka, da jih izdela. Glede voska se objavi poziv v 1. štev.

4. Opazovalne postaje. — G. Šmajdek predlaga, naj se napravi tiskovino za celoletno poročilo tako, da imajo poročevalci koncem leta lahek pregled o poročilih. Sprejeto. Ustanovi se opazovalna postaja v Tolstem vrhu, katero bo vodil g. nadučitelj Močnik.

5. Slučajnosti. — Za pouk v ljubljanski oblasti je z imenovanjem specialista za čebelarstvo preskrbljeno, dočim za mariborsko oblast še ni bil nihče imenovan. Zaradi tega se sklone napraviti vlogo na poljedelsko ministrstvo, da to zadevo čimprej ugodno reši.

Tečaj za podeželske predavatelje se vrši v maju. Tajniku se naroči, da izdela podroben učni načrt, potem se bo ukrenilo vse ostalo. G. Ivo Verbič predlaga naj se napravi stojnica za prodajo medu. G. Verbič se naprosi, da prihodnji seji poda konkretne predloge in rešitev. Nekaterim sotrudnikom »Čebelarja« se določi honorar za izvršene prevode. Nevezane knjige iz knjižnice naj se dajo vezat, naročijo naj se dobre čebelarске revije, v kolikor to še ni izvršeno. Knjige naj se izposojujejo samo proti garanciji, da se vrnejo nepoškodovane. Seja se zaključí. — Joža Okorn l. r., tajnik.

Prevažanje čebel v pašo čez državno mejo v Avstrijo. Na pritožbo našega čebelarškega društva z dne 24. avgusta t. l. št. 276. je društvo prejelo od glavne carinarnice II. reda na Jesenicah sledeči dopis, ki je važen posebno za kraje ob avstrijski meji. Objavljamo ga v doslovnem prevodu.

Ministrstvo financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, Generalna direkcija carin.

Cbr. 53.690

31./X. 1924. g.

Beograd.

Prepis.

Carinarnici na Jesenicah.

Glasom sporazuma o paši, ki je sklenjen med našo kraljevino in republiko Avstrijo, je določeno: »da je prevoz čebel v svrhu paše v obmejni pas obeh pogodbenic podvržen zdravstvenemu postopku v toliko, da je predložiti pismeno potrdilo politične oblasti dotičnega kraja iz katerega izvirajo čebele, da so iz neokuženega kraja in da same niso okužene. Tako potrdilo ne sme biti čez 10 dni staro. To postopanje velja pri prevozu čez mejo in pri povratku.«

Ministrstvo za kmetijstvo in vode se vsled odloka z dne 21. okt. t. l. št. 10.412 s tem sklada in določa, da taka uverjenja izdajajo občinske oblasti in da morajo biti potrjena od pristojne srezke oblasti. Pri prevozu čez mejo, bi se čebele ne imele podvrgavati živinozdravskemu pregledu, ako so opremljene s takim uverjenjem.

Carinarnici se naroča, da v bodoče tako postopa pri izvrševanju takih ekspedicij.

To naj carinarnica v prepisu dostavi Čebelarškemu društvu za Slovenijo sklicujoč se na njegov prednji akt št. 276. od 24. avgusta. tek. l.

Za sebe naj obdrži ta odlok, v prepisu pa predmet dostavi carinarnici v Mariboru, da tudi ona tako stori in po tem predmet semkaj vrne.

3./XI. 1924. g., Beograd.

Po naredbi

Generalnega direktorja carin
šef administrativnega odseka

Vlad. D. Stojanović, s. r.

Vloge čebelarških organizacij na državne oblasti in kolekovanje. Društvo je dobilo od Saveza jugoslov. pčel. druš. sledeči dopis, ki je važen za vse podružnice:

Savez Jugoslovanskih pčelarskih društev, 12. nov. 1924., Beograd.

Čebelarškemu društvu za Slovenijo
v Ljubljani.

Na prošnjo Saveza je g. minister financ TBr 45273 od 9. septembra t. l. oprostil vsa čebelarška društva v kraljevini in njihove podružnice od plačevanja državne takse, kadar delajo vloge in prošnje na državne oblasti. Dovolj je, da se napiše na prošnjo ali vlogo na mesto, kamor se prilepilajo koleki: »Oproščeno plačanja takse vsled rešenja ministerstva finansij TBr. 45273 od 9. septembra 1924. leta.«

Uprava Saveza dostavlja to v vednost in v objavo Vašim podružnicam.

Predsednik: Svet. K. Gjorgjević, s. r.
Sekretar: M. R. Maksimović, s. r.

Pripis uredništva. Da ne bo nesporazumljenja in nepotrebnega poznejšega pojasnjevanja, se podružnicam javlja, da velja oprostitev le od državne takse v znesku Din 5. Ako pa podružnica želi na svojo vlogo odgovor, mora vseeno priložiti kolek za Din 20, kajti od tega ni oproščena. Oproščenje državne takse velja samo za društvo in podružnice. Privatne vloge morajo biti vse kolekovane.

»Jugoslovanski pčelarski vestnik« organ »Saveza jugoslov. pčelar. društava«, bo začel izhajati v Beogradu. l. štev. bo izšla takoj po novem letu. Glavni urednik je g. Jov. P. Jovanović, urednik »Srpskega Pčelara«.

VESTI IZ PODRUŽNIC

Redni občni zbor čebelarke podružnice za Ljubljano in okolico se vrši dne 14. decembra 1924. ob pol deseti uri popoldne v godbeni dvorani na moškem učiteljskem v Ljubljani, Resljeva cesta, pritličje desno, z običajnim dnevnim redom. Podružnični člani se vabijo, da se zbora polnoštevilno udeležijo. — S čebelarškim pozdravom za podružnični odbor: **Fran Prezelj**, t. č. tajnik.

Čebelarška podružnica v Velikih Laščah naznanja, da se vrši dne 21. decembra t. l. po jutranji maši v tamošnji ljudski šoli občni zbor z običajnim dnevnim redom. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor.

Čebelarška podružnica na Breznici ima svoj redni občni zbor dne 8. decembra 1924. ob 3. uri popoldne pri predsedniku v Smokcu h. št. 37 z običajnim dnevnim redom in s pobiranjem članarine za leto 1925. Poleg članov dobro došli prijatelji čebelarstva.

Čebelarška podružnica za Celje in okolico priredi na dan sv. Ambroža t. j. v nedeljo dne 7. decembra ob 3. uri popoldne svoj redni občni zbor v gostilni gospoda Konfidentija v Zavodni pri Celju. Ob enem se bo tudi vršilo strokovno predavanje.

Na mnogobrojni obisk vabi odbor.

Čebelarška podružnica v Rog. Slatini praznuje čebelarškega patrona sv. Ambroža dne 7. decembra 1924 na sledeči način:

Ob 10. uri v župnijski cerkvi v Kostivnici slovesna sv. maša, katero bo daroval domači gospod župnik kot član podružnice.

Po slovesni sv. maši bo predavanje v gostilni Tereze Ogrizek v Kostivnici. Po predavanju se namerava prirediti skupni obed v ravnokar omenjeni gostilni.

Člani podružnice se zbirajo ob 9. uri v gostilni Prah v Kostivnici ter odhajajo potem skupno v cerkev. Po možnosti naj si nabavi vsak član voščeno svečo.

Tovariši čebelarji udeležite se polnoštevilno te slavnosti, katera je kot prva od obstoja podružnice. Pokažimo s tem drugim čebelarjem nečlanom, da vlada v podružnici solidarnost in prijateljstvo ravno tako kakor v čebelnem panju.

Člani iz Rog. Slatine in bližnje okolice se zbirajo dne 7. decembra 1924 ob 8. uri zjutraj pri predsedniku Muršič-u v Rog.

Slatini, potem skupen odhod v Kostivnico. Po možnosti se bo za člane iz Rog. Slatine najel voz.

Na svidenje tovariši čebelarji dne 7. decembra 1924. v Kostivnici.

Predsednik.

Ljutomerska čebelarška podružnica vabi člane, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora, ki bo dne 7. dec. 1924. ob 9. uri v pevski sobi oziroma ljudski knjižnici (stari realki) v Ljutomeru.

Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Odobritev zapisnika. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Poročilo delegata. 5. Pristop članov. 6. Volitev novega odbora odnosno dveh preglednikov računov. 7. Slučajnosti.

V zadnji točki se bo razpravljalo tudi o tem ali je vertikalna ločilna deska v AŽ.-panju potrebna in kakšna naj bode. Vsak naj se pripravi na stvarno razmotrivanje. Dolžnost vsakega dosedanjega člana je, da pridobi vsaj enega novega člana in da se gotovo udeleži občnega zbora, če bo imel »peneza« za članarino ali ne, da ne bo treba vsakega loviti posebej! Članarina ostane ista kot letos. V slučaju, da pridobimo več novih članov, priredimo na pomlad večji poučni tečaj ali vsaj strokovno predavanje. Na svidenje!

B. Kantušer.

Občni zbori nekaterih drugih podružnic.

Čebelarška podružnica v Zagorju: Dne 14. decembra na Lokah pri Zagorju ob Savi ob 1. uri popoldne pri g. Ašiču.

Čebelarška podružnica Cerknica pri Rakeku: Dne 21. decembra ob 11. uri popoldne pri g. Sajovicu v Cerknici.

Čebelarška podružnica v Dolskem: Dne 26. decembra ob 3. uri popoldne v društ. domu pri Sv. Heleni.

Kamniška čebelarška podružnica priredi svoj redni občni zbor na Št. Janžev dan, t. j. v soboto dne 27. decembra 1924 točno ob 10. uri dopoldne v Kamniškem domu, I. nadstr. desno. Spored: 1. Pozdrav predsednika; 2. predavanje; 3. poročilo tajnika in blagajnika; 4. plačevanje članarine za l. 1925.; 5. volitev odbora; 6. nasveti in predlogi. — Čebelarji udeležite se občnega zbora polnoštevilno, pripeljite s seboj naraščaj, da pokažete zmisel za napredno čebelarstvo.

Čebelarska podružnica na Vrhniki priredi svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 21. decembra ob 3. uri popoldne pri g. Kosu na Vrhniki. — Odbor.

Čebelarska podružnica v Tacnu ima svoj letni občni zbor dne 28. decembra ob 1. uri popoldne pri g. Snoju. — Dnevni red: 1. Predavanje, nato občni zbor z običajnim dnevnim redom. — Predsednik.

Čebelarska podružnica v Domžalah priredi svoj letni občni zbor v četrtek dne 1. januarja 1925. v občinski pisarni ob 9. uri dopoldne.

Redni letni občni zbor čebelarske podružnice v Škofji Loki se vrši v nedeljo dne 5. januarja 1925. ob 10. uri dopoldne v društvenem domu.

Čebelarska podružnica Račna ima svoj občni zbor v ponedeljek dne 6. januarja 1925. ob 3. uri popoldne pri g. Kastelicu v Predolah.

Čebelarska podružnica za konjiški okraj ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 14. dec. 1924. ob 9. uri v občinski posvetovalnici v Konjicah z običajnim vzporedom. — Polnoštevilne udeležbe pričakuje Odbor.

DROBIŽ

Odmevi s čebelarskega kongresa. V 11. številki »Hrvatske Pčele« omenja g. Ilančič med drugim, da Slovenci nekako preveč naglašamo svoj A.-Ž. panj, češ da smo z njim zadovoljni in ne mislimo odstopiti od njega. Točno je, da smo z njim zadovoljni in naravna posledica te zadovoljnosti je, da za enkrat res ne mislimo na kako izpremembo, ker A.-Ž. v vsakem oziru odgovarja zahtevam modernih panjev, kljub temu da se ne opravlja od zgoraj. Gospodje z juga tako radi pozabljajo, da mi čebelarimo v čebelnjakih in da čebele prevažamo. Za tak način čebelarjenja pa je A.-Ž. naravnost idealen panj. Tudi mi vemo, da za južne kraje, kjer je obilna paša in s drugačne razmere, bolj ugaja originalni ameriški sistem. Zato pa se ne gre za edinstven panj, ampak samo za edinstveno mero, ki jo lahko uporabljamo v raznih panjevih oblikah. Opravljanje od z adaj ni nikaka ovira, da bi panj popolnoma ne odgovarjal, ker opravljanje od zadaj je v A.-Ž. prav tako lahko, kakor v amerikankah od zgoraj. A.-Ž. panja ni primerjati v tem oziru z dunajskim »Hinterladerjem«.

V isti štev. se je lotil A.-Ž. panja tudi g. Antonioli. Odgovor bo bral v prih. štev.

Razlika pri donosu medu. Vsak čebelar, ki ima vsaj nekaj panjev čebel, opazuje leto za letom, da je velika razlika v donosu medu pri posameznih čebelnih družinah. Dasi so panji na videz enako močni, vreme ugodno, paša za vse enaka, vendar nanese kak panj obilo medu, drugi precej manj, kakšen prav malo ali celo nič.

Ta čudni pojav si razlagajo čebelarji na razne načine. Nekateri mislijo, da je večji ali manjši donos zavisen od matice, oziroma njene rodovitnosti, drugi iščejo vzrokov v marljivosti čebele in v raznih zunanjih vplivih. Pri razmotrivanju tega vprašanja se hočemo ozirati le na vzroke pri čebeli sami.

Preostanek medu, ki ga nakopiči posamezen panj, si moramo predstavljati kot razliko med dohodki in izdatki. Dohodki so zavisni najprej od števila berivk, ki so v pravem času na razpolago, moč čebelne družine je pa zopet zavisna od množine čebelne zalege in od dobe čebelnega življenja. Nekateri Američani in župnik Sträuli so bili mnenja, da čim bolj je matica rodovitna, tem večji je donos medu. Pa menda ni tako. Saj tudi na njivi ne boš žel temveč pšenice, čimveč je boš vsejal na isti prostor. Če je setev pregosta, bo slaba žetev.

Sloveči ameriški čebelar Doolittle je dokazal, da donos medu ni odvisen od rodovitnosti matice in da preveč rodovitna matica tudi prej opeša nego manj rodovitna. Dokazal je pa tudi, da matica ob najboljšem času ne sme zaleči več nego okoli 60 kvadratnih decimetrov satja ali poprečno kakih 2000 jajčec na dan. Doolittle je našel matico, ki je na dan zaleгла blizu 5000 jajčec, pa je tudi že prvo leto odmrla. Močno pa je zavisna zalega od paše. Dobra matica zalega po razmerju paše.

Važno je glede donosa dalje tudi to, kako dolgo žive čebele. Ako en čebelni rod pri dobri paši manj časa živi, nego drugi, bo drugi z manjšo zalego prišel do tako močne čebelne družine kakor prvi, a bo

pri tem porabil manj medu. Dalje je potrebno, da se čebelna družina razvije do viška pred glavno pašo. Kaj pomaga ob času glavne paše poln panj zalege, pa malo nabiralk!

Pri donosu medu se moramo ozirati tudi na delo nabiralk samih. Donos je tukaj odvisen od časa nabiranja in pridnosti posamezne čebele. Glede pridnosti se marsikateri čebelar zelo moti. Ako pred žrelom vse kar mrgoli čebel, to še ni znamenje, da je dotična družina zelo pridna. Prav pridne čebele se na bradi nič ne obotavljajo, temveč zlete kar naravnost na pašo in zato ni videti pred žrelom mnogo čebel. Panji, ki se pripravljajo na roj tudi precej odnehajo v pridnosti.

Glede porabe ali izdatkov moramo čebelne družine razločevati v »šparovce« in »cirovce«, kar je za pridobitev medu velikega pomena. Čebele uporabljajo med za se in sicer ga potrebujejo letalke in dojičke. O trojih ne govorim; prav pa je, da jih pustimo v panju primerno število. Največ medu gre pa za čebelno zalego.

Za večji donos je tudi važno, da je v plodišču lep red, da imajo čebele tako rekoč vse pri rokah. Saj tudi rokodelce hitreje dela, ako ima vsako orodje na svojem mestu, da ga hitreje vzame v roko, kadar ga potrebuje. Ko precenjamo vrednost čebelnih družin, glejmo torej tudi na to, kako imajo razdeljeno zalego, obnožino in med. Končno je dognano, da rojenje jako ovira donos medu. Pravilo pri čebeloreji na med naj bo: malo pa zgodnjih rojev. Izmenjava matic, in sploh brezmatičnost jako neugodno vpliva na donos.

Najboljše je, ako matica pravočasno preleže. To čebelne družine nič ne oslabi; en ali dva matičnika čebele z vso ljubeznijo oskrbujejo in navadno se izleže prav krepka matica.

P. Angelus.

Na znanje onim čebelarjem, ki bi imeli priliko med prodati v inozemstvo: Lansko leto so avstrijski kupci čebelarje plašili, da baje naša država pobira carino na med in sicer 1 Din od kg. S tem so hoteli seveda ceno znižati in prodajalca oškodovati. V tej zadevi sem se obrnil na velikega župana v Mariboru, na kar sem prejel naslednje pojasnilo: »Z ozirom na to Vam dajem na znanje, da se pri izvozu medu iz naše države ne pobira nobena carina. (Gl. »Službene novine« br. 130

od 10. VI. 1924.) V tem smislu blagovolite informirati morebitne interese.»

13. oktobra 1924.

Za vel. župana: **Zidanšek, I. r. Jurančič.**

Važno za razpošiljalce čebel. Kakor je razvidno iz dopisa, ki ga je poslal poljedelski minister poštnemu ministru, so se čebelarji pritožili, da se pošiljke s čebelami (roji), ki jih pošiljajo zaradi čim hitrejših odprave s pošto, večkrat na poti tako zakasne, da prispejo čebele v naslovni kraj mrtve, kar nikakor ni v interesu čebelarskega napredka. Zato poziva poštno ministrstvo vse pošte, da morajo pakete s čebelami odpravljati v naslovni kraj vedno po najkrajši in najhitrejši poti ter jih tam nemudoma izročiti naslovnikom.

»Včelarski kalendar na rok 1925.« Kakor vsako, tako je tudi za prihodnje leto izdala zveza čebelarških društev za Češko v Pragi krasen koledarček, ki bi gotovo zanimal tudi marsikaterega slovenskega čebelarja, ki je zmožen češčine. Lično vezana knjižica stane 7 Kč in se naroči pri Zemské ústředí spolků včelářských pro Čechy Praha — Havlíčkově nám. č. 11.

Listnica uredništva. Zaradi bolehnosti in preobloženosti odlagam s to številko uredniške posle »Slovenskega Čebelarja«, ki sem jih opravljal zadnjih 6 let. Ko se poslavljam od uredništva, si štejem v dolžnost, da se iskreno zahvalim vsem vc. gg. sotrudnikom, ki so me podpirali v ne baš lahkem poslu. Njihova zasluga je, ako je list dosegel vsaj deloma svoj namen. Moj uredniški koš je bil prazen vseh 6 let. Ako je slučajno tu ali tam kaj zaostalo, ni bilo zavrženo. Ob ugodni priliki bo lahko uporabil moj naslednik. Podpirajte tudi njega, kajti brez dobrih stalnih sotrudnikov ne more izhajati noben list.

Vesele božične praznike, bolj medeno in srečnejše čebelarsko leto nego je bilo minulo, želi vsem članom Čebelarskega društva in vsem sotrudnikom »Slovenskega Čebelarja« dosedanji urednik Martin Humek.

* * *

V vseh uredniških zadevah naj se gg. sotrudniki odslej obračajo na g. rač. nadsvetnika Augusta Bukovic-a, Ljubljana, Gruberjevo nabrežje 14.

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna, Pred Škofijo (poleg stolne cerkve).

Znaki

Žica v klobčiču dkg Din 1.—

Kovinska garnitura za A.-Ž. panj:

a) 6 palic $40 \times 8 \text{ mm}$ (nepocinkano železo)

b) 2 nosilca za matično rešetko

c) 2 tečaja za vratica à Din 3.—

d) 4 tečaji za bradi à Din — 75

e) mreža za okenca po m²

f) zapahi za okenca p. Strgar à Din 1.—

g) 2 zaporici za zaklopnicu à Din — 50

h) kvačice iz železne žice, kilogram

i) 1 kljukica za vratica, večja .

j) kos matične rešetke 33×25

Gospodarske knjige:

Janša, Nauk o čebelarstvu

Tretja izdaja. Priredil Francišek Rojina. Z dodatkom Albertijev-Znidaršičev (A.-Ž.) panj. M. Humek. Din 24.—.

Humek, Praktični sadjar

Zbirka najvažnejših sadjarskih naukov, pojasnjena s 24 barvanimi prilogami in 92 slikami v tekstu. Vezana Din 120.—.

Slovenska kuharica

Priredila S. M. Felicita Kalinšek. Velika izdaja s slikami v besedilu in 33 barvanimi tabelami v naravnih barvah. Sedma izdaja. Vez. Din 220.—.

Sadje v gospodinjstvu.

Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Za gospodinje in dekleta priredil M. Humek. Pojasnjeno s 13 barv. prilog. in 42 slik. Din 30.—.

Gospodinjstvo.

Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Priredila S. M. Lidvina Purgaj. S 156 slikami. Zdravstveni del spisal Dr. Fr. Dolšak. Din 40.—.

Nasveti za hišo in dom.

Za vsako gospodarstvo in gospodinjstvo velevažna in koristna knjiga. Priredil I. Majdič. Din 32.—, vezana Din 48.—.

Sadno vino ali sadjevec.

Navod, kako ga izdelujemo in kako z njim ravnajmo, da dobimo okusno in stanovitno pijačo. Z 42 pod. Sestavl M. Humek. D. 20.—.

Breskev in marelica.

Navodilo, kako ju vzgajamo in oskrbujemo. Z 22 slikami in 2 barvanimi tabelami. Sestavl M. Humek. Din 12.—.

Naše gobe.

Navodilo za spoznavanje užitnih in strupenih gob. S 75 barvnimi tabelami. Sestavl Ante Beg. Slike izvršil Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole. Vezana Din 100.—.

Kubična računica

v novi meri s pridejano naštevanko do 100. Pregledna in praktična strokovna knjiga za posestnike in lesne trgovce. Sestavl Janko Dolžan. Vezana Din 30.—.

Računar

v kronski in dinarski veljavi. (Hitri računar.) Vezan Din 30.—.

Zemljepisni atlas

kraljevine S. H. S. Izdalo društvo slovenskih profesorjev. Sedem podrobnih zemljevidov. Izvršil ing. Viktor Novak. Din 48.—.

Slovinci.

Zemljepisni, zgodovinski, politični, kulturni, gospodarski in socialni pregled. Napisal Fran Erjavec. Vezan Din 60.—.

Gospodarska geografija.

(Zgodovinski razvoj trgovine in prometa. Naravni pogoji in človek. Produkcija. Trgovina. Promet in njegova sredstva.) Sestavl dr. Vinko Šarabon. Vezana Din 48.—.

Parni kotel.

Navodila kurjačem, posestnikom parnih kotlov itd. Spisal ing. Gvidon Gulič. Din 30.—.

Ojačen beton.

Učna knjiga za stavbne šole in za stavbne obrtnike. I. del. Izračunavanje konstrukcij za visoke stavbe iz ojačenega in neojačenega betona. Spisal ing. Jaroslav Foerster. Din 30.—.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.